

Dispvtaiones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 2. Soluuntur obiectiones contra doctrinam propositam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Deum. Quod ex eo amplius confirmatur: quia potentia finita, quales sunt potentia cognoscitiva hominis sensitiva, debent habere obiecta finita & limitata: ita ut ulterius non possint operari, ne quidem obedientialiter. Et quae sunt perfectiores, debent habere perfectius obiectum, circa quod tum naturaliter, tum supernaturaliter & obedientialiter exercere se possint. Quare sicut non potest oculus videre sonum, nec auris audire lumen & colores, neque gustus aut olfactus percipere lucem aut sonum: ita neque possunt sensus materiales externi, aut interni, percipere quicquid potest attingere intellectus, facultas spiritualis longe amplior & perfectior: adeoque nec Deum, clarè visum, qui est obiectum intellectus supremum, & nobilissimum, sensibusque maximè disproportionatum, atque ab illis remotissimum. Concludo igitur: non posse Deum, sicuti est, vilo modo videri visu corporeo: esseque fictos & improbables eos omnes modos, quibus nonnulli imaginantur id fieri posse.

SECTIO II.

Soluntur obiectiones contra doctrinam propositam.

13 **C**ontra id quod diximus, Deum de potentia absoluta non posse videri oculo corporeo, obijciuntur primò, quaedam Scripturae loca quibus contrarium videtur asserti. Isaia 6. Genesis 32. Iob 19. & 42. aliisque locis. Secundò, quòd D. August. lib. 22. de Ciuit. cap. 29. dubitauerit, nunquam Beati oculis corporeis Deum visuri sint. Tertio, quòd per potentiam obedientialem creaturae attolli possint ad operandum supra naturalem capacitatem: quidni igitur oculus ad Deum videndum?

Quo sensu Deus dicitur videri in Scriptura?

Ad primum Respondeo, loca illa intelligenda esse, vel de visione Dei, non in seipso & sicuti est, de qua hic loquimur; sed in aliquo simulacro corporeo ipsum quodammodo repraesentante: quo pacto Isaia cap. cit. scribit, te vidisse Deum sedentem super solium excelsum: & Iacob Genes. 32. ait, se vidisse Dominum facie ad faciem, in simulacro in quo tota nocte luctatus erat. Nihil potius hoc loco. *Vidi Dominum facie ad faciem, & salua facta est anima mea, figuratè, congregatus sum & luctatus cum illo, phrasi Hebraica, simili illi qua dicitur gallus, nous nous ver-vons teste à teste, v. indicant verba illa, & salua facta est anima mea: id est, & tamen, quia saluus euadere & quae sequuntur paulò post. Quoniam si contra Deum fortis fuisti, quanto magis contra homines praeualebris? Quam expositionem illius loci subtilè & ingeniosè tradidit Valentinus Herice disp. 36. cap. 1. n. 4. & confirmat ex simili modo loquendi. Reg. 14. vers. 8. & 11. & cap. 23. vers. 29. Sed illi obijci quòd Iudic. 3. vers. 22. simili modo*

loquendi videtur Manue pater Samsonis, visò dumtaxat Angelo Domini, sine lucta. *Morte moriemur, inquit, quia vidimus Deum.* Vel etiam secundò, in aliis Scripturae locis sermò est de colloquio & conuersatione valde familiari cum Deo, quali fruebatur Moyses, qui idcirco dicitur interdum, vidisse Deum palàm, non per aenigmata solùm & figuras: multòque melius, quàm alios Prophetas, Num. 12. vers. 8. Vel etiam tertio, de visione Christi Domini secundum humanitatem, de qua Iob sic aiebat cap. 19. *Scio quòd Redemptor meus viuit, & in nouissimo die de terra sursum elatus sum, & in carne mea videbo Deum saluatorem meum: quae duo verba postrema licet desint in Hebraeo, & in Vulgata Sixti V. optimè tamè conueniunt cum praecedentibus, Credo quòd Redemptor meus viuit, &c. Vel quartò denique, possunt verba illa intelligi de visione mentali, deque oculis cordis seu spiritibus, de quibus Paulus ad Ephes. 1. *Det vobis spiritum sapientiae in agnitione eius, illuminatos oculos cordis vestri.* De eademque visione per oculos mentis eundem locum Iobi exponit S. August. lib. 22. de ciuit. cap. 29. post medium, vbi post traditam priorem expositionem in his verbis, *Potesse Deum Christum intelligi, qui per carnem in carne videbatur:* subiungit: *Potesse & sic accipi, in carne mea videbo Deum, ac si dixisset, in carne mea eram cum videbo Deum.* Ad quòd confirmandum ponderat Iobum non dixisse, *per carnem meam, sed in carne mea.* Eandemque expositionem refert & sequitur S. Thomas quaest. 12. art. 3. ad 1. & simili modo exponunt ambo de oculo mentis, illud quòd idem S. Iob. *Audiu auris audivi te: nunc autem oculus meus videt te.* Cuius loci sensus literalis est: Prius multa audiveram de tua providentia: nunc autem video manifesta eius signa & indicia in me ipso. Vel ut exponit Gregor. magnus ibidem: Nunc multò melius quàm antea te cognosco, quia per flagella profeci.*

August.

D. Thom.

Gregor.

Ad secundum Respondeo primum, id de quo dubitavit S. Augustinus, indubitanter ab aliis Patribus negatum fuisse: non ab Ambrosio serm. 8. in Psalm. 118. ad ista verba, *Deprecabor vultum tuum Domine,* vbi censet hoc esse impossibile: dicit enim errorè esse ita existimare: nec non ab Athanasio, Chrysof. Gregorio Nazianz. & Hieron, quorum omnium verba in eandem sententiam refert ipsemet August. Epist. cxi.

14

Ambros.

Respondeo secundò, cum D. Thom. quaest. 12. art. 3. ad 2. S. Augustinum loco prius citato loqui inquirendo tantùm & sub conditione. Sic enim ait: *Longè itaque potentie altius erunt (scilicet oculi glorificati) si per eos videbuntur incorporea illa natura: Postea verò determinat dicens: Valde credibile est sic nos visuros mundana tunc corpora caeli regis, & terra novae, ut Deum ubique praesentem, & universa etiam corporalia gubernantem, clarissima perspicuitate videamus: non sicut nunc, inuisibilia Dei per ea, quae facta sunt, intellecta conspiciuntur: sed sicut homines, inter quos viventes, motusque vitales exercentes vivimus; max. ut aspiciamus, non credimus vi-*

August.

D. Thomas

Oculi Beatorum non vident Deum in caelo.

vere, sed videmus. Quibus verbis non asserit S. Augustinus oculos glorificatos visuros Deum immediate, & in seipso, sicuti est: sed tantum visuros effectus corporeos tam mirabiles, & Dei presentiam providentiamque non minus attestantes, & patefacientes, quam motus vitales, quos cernimus, eorum inter quos vivimus, attestantur, & patefaciant ipsos vivere, quorum tamen substantiam & vitam essentialiter non in seipsa intuemur oculis, sed per mentem intelligimus clarè & experimentaliter ex effectibus visis. Ex quo patet, inquit S. Thomas, quod hoc modo intelligit S. August. oculos glorificatos Deum visuros, sicut nunc oculi nostri, vident alicuius vitam: vita autem non videtur oculo corporali, sicut per se visibile: sed sicut sensibile per accidens: quod quidem à visu non cognoscitur, sed statim cum sensu, ab aliqua alia virtute cognoscitur, nempe ab intellectu. Quod autem statim visis corporibus divina presentia ex eis cognoscatur per intellectum, ex duobus contingit. Scilicet ex perfectitate intellectus, & ex resplendentia divina claritatis in corporibus innovatis: id est, ex mirabili eorum pulchritudine, quæ manifestè redolebit divinum maiestatem.

15
Sensus non possunt elevari extra suum obiectum.

Ad tertium Respondeo, posse quidem sensus tam internos, quam externos, intra suum obiectum elevari ad perfectius operandum: non tamen extra. Sicut auditus non potest attolli ut audiat colorem, nec visus ut videat sonos. Quare absolute fieri nequit per ullam potentiam, ut Deus per se, & secundum suam essentiam, percipiatur sensu aliquo: idque in intellectu Dei, sed potius ex magna ipsius perfectione, & ex imperfectione a limitatione creaturæ, quæ sicut essentia est finita, ita & finita capacitatis, cui repugnat extendi extra suos limites.

Dices, non apparet in re proposita implicentiam contradictionis. Ac si humanus intellectus attolli potest ad videndum clarè Deum: quanto magis oculus ad videndum Angelum, quippe qui minus distat ab oculo corporeo, quam Deus ab intellectu humano? Quod si oculus corporeus potest cernere Angelum, non apparet cur ulterius non possit attolli ad videndum Deum? saltem ratio ante allata, quia scilicet Deus spiritus est, nullius est momenti. Denique quicquid dicendum sit de visu & oculo corporeo iam creato, quidni Deus facere possit visum aut sensum corporeum, qui obiectum uniuersalius habeat, ideoque possit ad immaterialia ipsa, & ad Deum videndum eleuari? Præsertim cum materia prima, & formæ partiales carnis, ossium, sanguinis, phlegmatis, & aliarum vilissimarum, corpus organicum humanum constituentem, ad unionem hypostaticam Verbi diuini eleuari poterint.

16:

Ad hæc Respondeo, cum suare loco supra citato, primò, contradictionem esse, quod potentia vitalis extra obiectum adequatum feratur. Habet autem potentia visiva oculi obiectum limitatum, intra quod non est Deus, ut sectione præcedenti ostendimus. Alia

contradictiones quæ à Fazolo, & alijs quibusdam prætentantur, minus mihi probantur. Secundò, licet in perfectione entis, intellectus hominis plus distet à Deo, quia infinitè: quam visus corporeus ab Angelo, quia finitè: attamen in proportione obiecti, & potentia, plus distat Angelum à visu corporeo, quam Deum ab intellectu humano. Angelus enim est extra totam latitudinem obiecti sensus corporei: Deus autem non est extra totum obiectum intellectus humani, qui est spiritalis, & ad Deum abstractiue cognoscendum vim habet naturalem, & obedientialem ad inueniendum clarè, ut alibi ostendetur. Quamuis autem vniuersumque sit formaliter cognoscibile per id quod est: non tamen quantitate est proportio vel disproportion in entitate quoad perfectionem, tantà est in eadem entitate quoad cognoscibilitatem: ut patet, tum exemplo allato: tum etiam quia calor & frigus non sunt entitates minus proportionatæ oculo, quam lumen & colores: & tamen non possunt ab illo videri. Tertio, nullum sensum creatum aut creabilem, quippe materialem & corporeum, esse capacem obiecti spiritalis: & contrarium esse merè Chimericum, nec posse nisi periculosè affirmari. Si enim quisquam hoc possibile iudicat, potest eadem opinandi licentiâ existimare, esse possibilem sensum, seu potentiam cognoscitiuum materialem & corpoream, quæ de se & connaturaliter sit vniuersalis, & capax cognoscendi obiecta spiritalia prout in se sunt. Hoc autem figmento præcluditur via præcipua, quæ distinguitur intellectum à sensu; quæ probamus intellectum esse in se spiritualem facultatem. Nam si verè excogitari potest virtus sensitiva habens connaturaliter spiritalia pro obiecto, quomodo poterit conuinci qui dicet, intellectum nostrum esse talem potentiam? unde ulterius via præcluditur ad probandum, animam esse spiritalem & immortalem, ex operationibus quæ sensum & materiam excedere videntur. Denique quod Deus visu, vel vilo sensu corporeo cognosci possit, neque ratione, neque testimonio vilo probatur. At oppositum est valde secundum rationem, & secundum scripturam: neque detrahitur quicquam de Dei virtute, si creatura corporea attolli nequeat ad id, ad quod nullam habet capacitatem. Ergo quuis de necessitate obedienciali creaturarum non sit nimis demissè sentiendum, ut argumentum vltimum probat: tamen neque temerè ad quidlibet extendenda est. Ad quæ autem hæc aut illa virtus ipsi particulari attolli possit, non est istius loci definire, neque à quoquam sine reuelatione diuina, præcisè de omnibus & singulis definiri potest. Neque enim potentiam obediencialem creaturarum naturaliter comprehendimus; aut omnino perfectè & adequatè cognoscimus. De visu autem & sensu corporeo, respectu visionis Dei, quid sentiant Theologi communiter post sanctos Patres, iam dictum est.

Non potest sensus corporeus creari qui sit capax obiecti spiritalis.

SECTIO